

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Για το συγκεκριμένο θέμα στο χώρο του Τ.Ε.Ε. έγιναν πάρα πολλές συζητήσεις και χύθηκε πολύ μελάνι. Τα προβλήματα αφορούν όλους τους Μηχανικούς -από τους νεότερους μέχρι τους παλαιότερους- όπως επίσης και το σύνολο των απαιτήσεων στη βάση των ραγδαίων τεχνολογικών και επιστημονικών εξελίξεων αλλά και τη συνεπαγόμενη εναρμόνισή μας στις νέες συνθήκες. Οι απόψεις που διαχρονικά «σφυρηλατήθηκαν» στους κόλπους του Τ.Ε.Ε. και άσχετα με το βαθμό που μπορεί επίκαιρα να αξιοποιούνται, έχουν ιδιαίτερη αξία.

Στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, οι απαιτήσεις για τα θέματα αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των παρεχόμενων σπουδών χρονίζουν. Οι τομές για απαραίτητες θεσμικές αλλαγές πρέπει να είναι γενναίες. Κυρίως στην κατεύθυνση διασφάλισης πόρων με τη συνέργεια ιδιωτικών κεφαλαίων. Χωρίς τις διάφορες ιδεοληπτικές αγκυλώσεις που βεβαίως υποβαθμίζουν ή ετεροχρονίζουν την αντιμετώπιση των πολλών προβλημάτων. Και βέβαια με απόλυτο σεβασμό στη διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας μας. Πόσες από τις «αναβαθμίσεις» σχολών Τ.Ε.Ι. έγιναν με βάση των απαραίτητων από το Νόμο διαδικασιών αξιολόγησης ; Σε όλη τη διάρκεια της μεταπολίτευσης, η Κοινωνία μας βιώνει την ανεκδιήγητη «κόντρα» μεταξύ Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. Κατάσταση, που δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα και εκτός των άλλων φέρεται να ανατροφοδοτείται δυστυχώς σκόπιμα από όσους ιδιοτελώς «ποντάρουν» στο υποτιθέμενο πρόβλημα. Ζήτημα που έχει συνδράμει στην αναβίωση των πολιτικών της μικροεξυπηρέτησης και του «κατόπιν ενεργειών μου», στον ευαίσθητο χώρο της παιδείας. Ακόμα και σήμερα την εποχή των καταγιστικών επιστημονικών εξελίξεων και επιτευγμάτων. Παράλληλα, τα ανά περίπτωση εξ ίσου σοβαρά θέματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, που παραμένουν χωρίς προοπτικές διευθέτησης, πληθαίνουν. Αναξιοκρατία, νεποτισμός, διαχειριστικές αταξίες και άλλες ιδιαιτερότητες, συνθέτουν μια ζοφερή πραγματικότητα, που επιδρά διαλυτικά, αποθαρρύνει **και χρεώνεται απ' ευθείας** στην πνευματική ηγεσία του τόπου.

Η διαχρονική παραμέληση των αναγκών για τη θέσπιση και εφαρμογή σωστών κανόνων σε ότι αφορά τις ελάχιστες προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, είχε ως αποτέλεσμα να καταλήξουμε στην κατ' επανάληψη δημιουργία Σχολών και Τμημάτων με όμοιους ή επικαλυπτόμενους κύκλους σπουδών. Και φθάσαμε αισίως στα ΑΕΙ / ΑΤΕΙ. Τη γνωστή και απαράδεκτη κατάσταση **της παιδείας των δύο ταχυτήτων**. Χωρίς συσχέτιση ή διερεύνηση για τις εργασιακές προοπτικές των αποφοίτων και της αξιοποίησης των επιστημόνων μας στους τομείς παραγωγικών δραστηριοτήτων. Παραγκωνίζοντας μέχρι και την επιβεβλημένη αναβάθμιση των σπουδών για την ανταπόκρισή τους στις ραγδαίες επιστημονικές εξελίξεις. Ως αποτέλεσμα έχουμε τη μαζικότερη παραγωγή «επιστημόνων» και όπως είναι λογικό σταματάμε εδώ, αφού σύμφωνα με τον Ο.Ο.Σ.Α. στον τομέα της έρευνας κατέχουμε σταθερά την τελευταία θέση.

Για τους Μηχανικούς η δρομολόγηση των διαδικασιών κατάργησης των σχολών στα Τ.Ε.Ι. που αντίστοιχός τους λειτουργούν στα Α.Ε.Ι. είναι η καλλίτερη προοπτική. Διαφορετικά πρέπει το ταχύτερο να υπάρξει διαβάθμιση των παρεχομένων σπουδών και γνώσεων. Δυστυχώς

όμως, με τις έως τώρα επιλογές δε φαίνεται να ενδιαφέρει η ουσία αλλά ο τύπος. Το βασικό κριτήριο κατάταξης των σχολών είναι τα έτη σπουδών και όχι η ύπαρξη αξιολογημένων προγραμμάτων με τις όσο γίνεται καλλίτερες προοπτικές για την αφομοίωσή τους. Και στη συνέχεια έχουμε τις ανεπάρκειες της Πολιτείας. Με χαρακτηριστικότερη αυτή «του ότι δηλώσεις είσαι». Και όπως είναι φυσικό οι απαιτήσεις για ρύθμιση του θέματος των **αδειών άσκησης επαγγέλματος και πιστοποίησης των επιστημονικών ικανοτήτων**, στα αζήτητα.

Όμως οι δυνατότητες επαγγελματισμού των Επιστημόνων σε μια κοινωνία, που θέλει να είναι σύγχρονη, δε μπορεί ποτέ να απονέμονται. Ούτε είναι δυνατό να ταυτίζονται με τους όποιους τίτλους σπουδών ή να θεωρούνται προϊόν επιβράβευσης της ήσσονος προσπάθειας. Σε ότι αφορά το Τ.Ε.Ε. τα θέματα είναι λίγο πολύ γνωστά. Οι άδειες άσκησης επαγγέλματος των μελών μας χορηγούνται με την τήρηση της «γνωστής» σε όλους διαδικασίας και ειλικρινά δεν επιθυμούμε να γίνει εκτενέστερη αναφορά για το θέμα.

Εάν βέβαια η Πολιτεία είχε τη βούληση να δρομολογηθούν διαδικασίες Πιστοποίησης όλων των τεχνικών επαγγελμάτων, τότε και ο ρόλος του Τ.Ε.Ε. θα μπορούσε να είναι διαφορετικός. Θα ήταν δυνατό τα προβλήματα να συζητούνται σε άλλη βάση και με άλλες προοπτικές, ώστε το Τεχνικό Επιμελητήριο να συμπεριλάμβανε ίσως στις δομές του **-προφανώς διακριτά και με αξιοκρατική διαβάθμιση-** και άλλα από τα επαγγέλματα της πυραμίδας των τεχνικών, με τη σαφή οριοθέτηση του ρόλου και των επαγγελματικών τους δυνατοτήτων. Και θα μπορούσε ίσως να ευελπιστούμε **-για να ασχοληθούμε λίγο με το μέλλον και τις νεότερες γενιές-** στη συνδρομή του Τ.Ε.Ε. με όσο γίνεται περισσότερο ολοκληρωμένες προσεγγίσεις ως προς την ικανοποίηση διακριτών αναγκών, όπως είναι η παγκόσμια ύφεση στην αγορά εργασίας. Μέσω δημιουργίας πλέγματος οριζόντιων διασυνδέσεων με εργοδοτικά κέντρα ή την πιθανή αναθεώρηση **-μετά από τεκμηριωμένη διερεύνηση-** των επαγγελματικών μας κατευθύνσεων, **με «στροφή» στις νέες τεχνολογίες, το περιβάλλον, την ενέργεια και την καινοτομία.**

Συνεπώς στην περίπτωση που υπάρχει από την πολιτεία ειλικρινής διάθεση για την αντιμετώπιση αυτής της καθ' όλα ζοφερής πραγματικότητας, εμείς πάντα εδώ ήμαστε να συζητήσουμε και να καταθέσουμε προτάσεις. Σήμερα και μετά τις αλλαγές της ισχύουσας νομοθεσίας (άρθρο 24 ν. 4233/2014 και άρθρο 29 ν. 4439/2016) διαμορφώθηκαν πράγματι άλλες συνθήκες και έχουμε νεότερα δεδομένα. Παρά το ότι φθάσαμε στο σημείο η «ρύθμιση του επαγγέλματός μας» να γίνεται σε ένα άρθρο Νομοσχεδίου για τα καύσιμα και άσχετα εάν κάποιος μπορεί να διαφωνεί ή όχι με όσα δρομολογήθηκαν, στο ενδιάμεσο διάστημα έχουμε εξελίξεις. Τουλάχιστον σε ότι σχετίζεται με το έργο των επιτροπών. Όμως ας παρατηρηθεί ότι η διευθέτηση αυτών των προβλημάτων με ευρύτερο Κοινωνικό ενδιαφέρον δε γίνεται μόνο με όσα εμείς ίσως επιδιώκουμε. Για πάρα πολλούς λόγους και κυρίως επειδή το συγκεκριμένο πρόβλημα ΔΕ ΜΠΟΡΕΙ, ΟΥΤΕ ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ να απασχολεί μόνο τους Μηχανικούς. Υπάρχουν και άλλα ΑΕΙ, εκτός από τις Πολυτεχνικές σχολές, που είναι πενταετούς φοιτήσεως. Υπάρχουν και άλλοι απόφοιτοι ΑΕΙ οι οποίοι έχουν αντίστοιχα -ίσως και περισσότερα- προβλήματα με τους απόφοιτους σχολών «ΑΤΕΙ». Υπάρχουν και άλλα επιμελητήρια της χώρα, που οι διοικήσεις τους **θα έπρεπε να συνεργούν** με το Τ.Ε.Ε. για την αντιμετώπιση τέτοιων θεμάτων.

Η κατάσταση την οποία τα μέλη μας βιώνουν σήμερα στον επαγγελματικό στίβο, είναι απαράδεκτη. Ο συνδικαλισμός που ασκήθηκε στους κόλπους του Τεχνικού Επιμελητηρίου, είχε διαχρονικά ελάχιστα αποτελέσματα. Τα επαγγελματικά δικαιώματα των Διπλωματούχων

Μηχανικών βρίσκονται στην εποχή του 1935. Κάποιες ανά περίπτωση νεότερες ρυθμίσεις μόνο ως επί μέρους λύσεις ή ανεπαρκέστερες προσπάθειες μπορεί να χαρακτηρίζονται.

Είναι ολοφάνερο ότι τα περισσότερα από τα εκκρεμή προβλήματα θα έπρεπε να είναι διευθετημένα από ΧΘΕΣ. Οι διεργασίες που στο Τ.Ε.Ε. δρομολογούνται κρίνεται αναγκαίο να γίνουν αποδοτικότερες και με αξιοποίηση των πραγματικών δυνατοτήτων του φορέα, οι οποίες επίσης φαίνεται να ξεθώριασαν ή απωλέσθηκαν. Οι απαιτήσεις για να οικοδομήσουν οι Μηχανικοί **άρρηκτες σχέσεις και κοινό αγωνιστικό μέτωπο με την κοινωνία μας και τις παραγωγικές της δομές**, είναι επίκαιρες όσο ποτέ. Εξ άλλου, αποδείχθηκε περίτρανα ότι η διευθέτηση των εκκρεμών προβλημάτων μας, εμπεριέχει και ένα σημαντικό μέρος από τις μεταρρυθμίσεις και δομικές αλλαγές που γενικότερα χρειάζεται ο τόπος. Με αυτά λοιπόν ως δεδομένα, μία από τις σοβαρότερες υποχρεώσεις του Τ.Ε.Ε. είναι να πείθονται οι αρμόδιοι.

Το Τεχνικό Επιμελητήριο είναι πολιτικός και κοινωνικός φορέας. Η προάσπιση του κοινού δημοσίου συμφέροντος των πολιτών, υποχρεώνει (όπως εμείς τουλάχιστο πιστεύουμε) το ΤΕΕ να τάσσεται υπέρ της πιστοποίησης /κατοχύρωσης των επαγγελματικών δικαιωμάτων ΟΛΩΝ των απασχολούμενων στον τεχνικό τομέα. Από τον εμπειροτέχνη, τον απόφοιτο μέσω των σχολών, τον απόφοιτο των ΙΕΚ, των ΤΕΙ και της Ανώτατης εκπαίδευσης. Όλοι έχουν έναν υπεύθυνο ρόλο, όλοι μπορούν να ασκήσουν ένα επάγγελμα με ενδιαφέρον και λογική κοινωνικής προσφοράς. Όλοι καλούνται να συνεργαστούν σε μια ομάδα μελέτης και έργου. Με γνώμονα βέβαια ότι η **πρόσβαση στην εργασία έχει ως βασική προϋπόθεση την ύπαρξη της εργασίας και όχι την όποια κατοχύρωση επαγγελματικών δικαιωμάτων**.

Η παραγωγή τεχνικών στη χώρα μας είναι στρεβλή. Η δομή των τεχνικών επαγγελματιών έχει απροσδιόριστη μορφή και όχι πυραμιδική όπως θα έπρεπε. Γνωρίζουμε ότι στην Ευρώπη η τάση στις σχολές από τις οποίες αποφοιτούν Διπλωματούχοι Μηχανικοί, είναι ο χρόνος σπουδών να αυξάνεται. Υπάρχουν σχολές με 4, 5 ή 6 χρόνια σπουδών. Τα 4ετή προγράμματα σπουδών παράγουν εξειδικευμένους Μηχανικούς σε ένα στενό πεδίο γνώσεων, όμως οι παραγωγικές δυνατότητες των χωρών τους εγγυώνται την απασχόληση. Στην Ελλάδα αυτό δε μπορεί να συμβεί. Τα «5» χρόνια ενιαίων σπουδών είναι προϋπόθεση και εκ των πραγμάτων δεν θα έπρεπε να υπάρχουν τα Α.Τ.Ε.Ι. Οι απόφοιτοί τους, εκτός από τα εργασιακά και την απασχόληση, αντιμετωπίζουν το καθόλου αμελητέο πρόβλημα της σύγκρουσης συνθηκών εργασίας με προσδοκίες που τους καλλιεργήθηκαν στη Σχολή τους.

Τα Τ.Ε.Ι. ή θα έπρεπε να γίνουν κανονικές Πολυτεχνικές σχολές με τις προϋποθέσεις που τα Πολυτεχνεία λειτουργούν (έτη σπουδών, καθηγητές, εργαστήρια, χρηματοδότηση), ή να επανέλθουν στη λογική παραγωγής ανώτερων στελεχών εφαρμογής ή να κλείσουν. Ήταν μια πάγια θέση του Τ.Ε.Ε. που διαμορφώθηκε πριν από 15 ή 20 χρόνια και η οποία όμως από την πολιτεία παραγνωρίστηκε. Μας προέκυψαν τα Α.Τ.Ε.Ι., χωρίς καμιά τεκμηρίωση.

Οι τεχνολόγοι μηχανικοί έχουν επαγγελματικά δικαιώματα που εάν «ποσοτικοποιηθούν», είναι περίπου στο 80% των δικαιωμάτων των Διπλωματούχων Μηχανικών. Χρειάζονται νέο καθορισμό, όπως επανακαθορισμό ή απ' αρχής καθορισμό χρειάζονται και τα δικαιώματα της μεγάλης πλειοψηφίας (αν όχι όλων) των Διπλωματούχων Μηχανικών. **Η εξειδίκευση βέβαια των επαγγελματικών δικαιωμάτων δεν είναι άσχετη με τις επιλογές, που γίνονται για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών των Σχολών**. Και εδώ πρέπει να κάνουμε μια ιδιαίτερη αναφορά για όσα τα τελευταία χρόνια διαδραματίζονται στο Τ.Ε.Ε. **Φθάσαμε να μη**

γίνονται μεταξύ μας δεκτά ούτε τα αυτονόητα. Με αμετροέπειες, απαράδεκτες διχογνωμίες και διαφορετικές προσεγγίσεις ανά ειδικότητα, που δε σχετίζονται με την πραγματικότητα.

Με πολλούς τρόπους μέχρι σήμερα αποδείχθηκε ή μπορεί να τεκμηριώνεται ότι ο μεγαλύτερος πλουτοπαραγωγικός πόρος της χώρας μας, παράλληλα με τον τουρισμό και τη ναυτιλία, ήταν και είναι το επιστημονικό της δυναμικό (ποιοτικά και ποσοτικά) και ειδικότερα των Διπλωματούχων Μηχανικών. Για εμάς δεν είναι νοητό να υποσκάπτεται άλλο από την πολιτεία αυτός ο πλούτος, ούτε και μπορεί στις μέρες μας οι αρμόδιοι να παρακάμπτουν συστηματικά τα αυτονόητα, υπηρετώντας:

α) Τη δικαίωση όσων σχολών υπάρχουν, συγκαλύπτοντας τις όποιες σκοπιμότητες και χωρίς να αξιολογούνται οι ανάγκες της Παιδείας ή της ανάπτυξης για τη χώρα.

β) Την ικανοποίηση στόχων, οι οποίοι διαμορφώνονται εκτός Ελλάδας και ταιριάζουν σε επιδιώξεις και στις δομές άλλων χωρών της ΕΕ, παρά τις γνωστές προβλέψεις των Συνθηκών και Κανονισμών που καθορίζουν ότι η Παιδεία μας είναι εθνική υπόθεση.

γ) Την παραγνώριση των απαιτήσεων για τη σωστή και δίκαιη απονομή των επαγγελματικών δικαιωμάτων μας, χωρίς γραφειοκρατικές λογικές και άλλες σκοπιμότητες.

δ) Την υποβάθμιση του ρόλου των φορέων και ΝΠΔΔ, όπως για παράδειγμα είναι το ΤΕΕ, που στην καλλίτερη περίπτωση αντιμετωπίζονται ως «φορείς της συντήρησης και αποκλεισμού μεγάλων κατηγοριών επαγγελματιών από την αγορά».

Οι Διπλωματούχοι Μηχανικοί είναι απόφοιτοι 5ετούς κύκλου σπουδών στα Πολυτεχνεία ή ισότιμες Πολυτεχνικές Σχολές και θα έπρεπε να έχουν πλήρη δικαιώματα στην άσκηση του επαγγέλματος με το υψηλότερο επίπεδο τεχνικής ευθύνης, για τη μελέτη, σχεδιασμό, έλεγχο, επίβλεψη, αποτίμηση, αξιολόγηση και ολοκληρωμένη λειτουργία, συντήρηση και διαχείριση έργων, συστημάτων, εγκαταστάσεων, διεργασιών, δικτύων κ.α.

Τα προσόντα αυτά ανταποκρίνονται στο πλαίσιο γνώσεων που οδηγεί στο επίπεδο «7» του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων και αφορά: Πολύ εξειδικευμένες γνώσεις, μερικές από τις οποίες είναι γνώσεις αιχμής σε ένα πεδίο εργασίας ή σπουδής, ως βάση για πρωτότυπη σκέψη ή και έρευνα. Κριτική επίγνωση για τα θέματα του γνωστικού αντικειμένου σε ένα πεδίο αλλά και για τη διασύνδεσή τους με διαφορετικά επιστημονικά πεδία.

Με τις παραπάνω προοπτικές δε θα μπορούσε να διαφωνεί κανείς μας. Αρκεί να υπάρχει όμως ταυτόχρονα και η διασφάλιση των ελάχιστων προϋποθέσεων, όπως :

- Ο σαφής καθορισμός των επαγγελματικών δικαιωμάτων ΟΛΩΝ των υπόλοιπων αποφοίτων της τεχνικής παιδείας με ευταξία και σωστή διαβάθμιση. Και αυτό τονίζεται ιδιαίτερα επειδή με τη νοοτροπία που διακατέχονται οι αρμόδιοι υπάρχει κίνδυνος στους απόφοιτους των Πολυτεχνείων να απονεμηθούν «τίτλοι» ενώ σε όλους τους υπόλοιπους «δικαιώματα» και
- Η θεσμική καθιέρωση αξιόπιστων και αδιάβλητων διαδικασιών για την πιστοποίηση της επάρκειας των επαγγελματιών μας. Με διαφάνεια, αξιοκρατία, δίκαιη & ισότιμη μεταχείριση όλων των ανά περίπτωση ενδιαφερομένων.

Στέλιος Ζαχαρόπουλος
Τοπογράφος Μηχανικός